

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 12 januari 2016

20/2016

Lag om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mentalvårdslagen (1116/1990) 18 a §, 22 § 1 mom., 24 § och 31 § 2 mom., sådana de lyder, 18 a § och 22 § 1 mom. i lag 1066/2009, 24 § i lagarna 1423/2001, 723/2005 och 1066/2009 och 31 § 2 mom. i lag 438/2014, samt
fogas till lagen nya 17 b—17 d § som följer:

17 b §

Utredning vid sjukhuset av förutsättningarna för fortsatt vård i särskilda situationer

Om förutsättningarna att fortsätta vården av en patient som avses i 17 § 1 mom. inte har kunnat utredas vid sjukhuset inom tidsfristen enligt 17 § 3 mom. eller om ett beslut om fortsatt vård eller avslutande av vård inte av någon exceptionell orsak har fattats inom den nämnda tidsfristen, ska en läkare i tjänsteförhållande som arbetar vid sjukhuset omedelbart när överskridningen av tidsfristen framkommit utreda förutsättningarna att fortsätta vården. Om patienten har lämnat sjukhuset, ska förutsättningarna att fortsätta vården utredas omedelbart när patienten har återvänt eller återförts till sjukhuset. Om det dock har gått mer än ett år från det att tidsfristen enligt 17 § 3 mom. löpte ut, ska beslut om fortsatt vård av patienten fattas enligt 2 kap.

Omedelbart när överskridningen av tidsfristen framkommit ska den läkare som avses i 11 § för utredning av förutsättningarna för fortsatt vård fatta ett interimistiskt beslut om fortsatt vård av patienten, med stöd av vilket patienten kan hållas intagen för vård i högst 14 dagar. Om patienten har lämnat sjukhuset och inte återvänder dit, ska den läkare som avses i 11 § för utredning av förutsättningarna för fortsatt vård bestämma att patienten ska tas in på sjukhuset för undersökning i högst 14 dagar. På samma sätt ska förfaras, om patienten lämnar sjukhuset medan förutsättningarna för fortsatt vård utreds och innan Institutet för hälsa och välfärd har fattat något annat beslut om fortsatt vård än ett interimistiskt beslut som avses i 17 c § eller ett beslut om avslutande av vården. Handräckning av polisen kan begäras för återförande av patienten till sjukhuset. Bestämmelser om handräckning finns i 31 § 2 mom.

När förutsättningarna för fortsatt vård har utretts, ska den läkare som avses i 11 § utan dröjsmål skicka en framställning om fortsatt vård eller avslutande av vård av patienten till Institutet för hälsa och välfärd. Framställningen ska innehålla ett motiverat ställningstagande till om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Dessutom ska det i framställningen redogöras för orsaken till att tidsfristen enligt 17 § 3 mom. överskridits.

20/2016

17 c §

Beslut om fortsatt vård i särskilda situationer

Institutet för hälsa och välfärd ska behandla i 17 b § avsedda ärenden som gäller beslut om fortsatt vård och avslutande av vård av patienten skyndsamt. När Institutet för hälsa och välfärd fattar beslut om fortsatt vård eller avslutande av vård av patienten ska 12 a—12 c § inte tillämpas.

Institutet för hälsa och välfärd ska utifrån den framställning som avses i 17 b § 3 mom. fatta beslut om fortsatt vård av patienten, om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja, eller beslut om avslutande av vård, om det inte finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Beslutet ska fattas senast 14 dagar från det interimistiska beslut som avses i 17 b § 2 mom. eller från det att patienten återfördes till sjukhuset för undersökning i enlighet med vad läkaren bestämt enligt 17 b § 2 mom. Om utredningen av ärendet oundgängligen kräver det, ska Institutet för hälsa och välfärd inom de nämnda 14 dagarna fatta ett nytt interimistiskt beslut om fortsatt vård av patienten i högst 14 dagar, under vilka Institutet för hälsa och välfärd ska fatta beslut om fortsatt vård eller avslutande av vård av patienten.

Ett beslut av Institutet för hälsa och välfärd om fortsatt vård av en patient ska, med undantag av ett interimistiskt beslut, genast underställas förvaltningsdomstolen. Dessutom ska Institutet för hälsa och välfärd göra en anmälan till regionförvaltningsverket om sitt beslut om fortsatt vård eller avslutande av vård av patienten, med undantag för ett interimistiskt beslut. I anmälan ska patientens identifieringsuppgifter samt orsaken till att den tidsfrist som avses i 17 § 3 mom. har överskridits nämnas.

Med stöd av ett annat beslut av Institutet för hälsa och välfärd om fortsatt vård än ett interimistiskt beslut får en patient hållas intagen för vård oberoende av patientens vilja i högst sex månader. Efter detta ska 17 § 3—5 mom. iakttas vid beslut om fortsatt vård eller avslutande av vård av patienten.

17 d §

Förfarandet vid förvaltningsdomstolen i särskilda situationer

Om förvaltningsdomstolen låter bli att fastställa eller upphäver ett i 17 § 1 mom. avsett beslut om fortsatt vård av en patient av någon annan orsak än avsaknad av de förutsättningar som avses i 8 § 1 eller 2 mom., ska den omedelbart överföra ärendet för behandling till det sjukhus som ansvarar för vården av patienten. När tidsfristen enligt 17 § 3 mom. har överskridits, ska sjukhuset förfara på det sätt som anges i 17 b §.

18 a §

Utskrivning under övervakning av en verksamhetsenhet inom sjukvårdsdistriktet

En person som avses i 17 § 3 och 6 mom., för vilken ett vårdbeslut gäller, kan före den slutliga utskrivningen på villkor som Institutet för hälsa och välfärd bestämmer och som grundar sig på en bedömning av patientens hälsotillstånd eller på läkemedelsbehandling eller annan hälsovård få lämna sjukhuset för högst sex månader i sänder. Under denna tid övervakas patienten av en psykiatrisk verksamhetsenhet inom sjukvårdsdistriktet. Sjukvårdsdistriktet ska utse den psykiatriska enhet som ska ansvara för övervakningen.

22 §

Vård oberoende av den åtalades vilja när denne inte dömts till straff

Om Institutet för hälsa och välfärd konstaterar att det finns förutsättningar för att bestämma att en person som på grund av sitt sinnestillstånd inte dömts till straff ska tas in

för vård oberoende av sin vilja, ska institutet bestämma att personen tas in för sådan vård. I fråga om bestämmande av platsen för inledande av vård, kvarhållande i vård, fortsatt vård, utskrivning från sjukhuset och avslutande av vård tillämpas vad som föreskrivs i 17—17 d och 18 a §.

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av en sjukhusläkare om att någon ska tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, att patientens egendom ska omhändertas eller att patientens kontakter ska begränsas med stöd av 22 j § 2 mom. får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvär ska anföras inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Bestämmelser i övrigt om ändringssökande finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I besvärssaken får uppgifter om patientens hälsotillstånd lämnas ut till andra parter än patienten endast med patientens samtycke eller i de fall som avses i 9 § i lagen om patientens ställning och rättigheter. Förvaltningsdomstolens beslut om omhändertagande av egendom får inte överklagas genom besvär.

Beslut av Institutet för hälsa och välfärd om att en person oberoende av sin vilja ska tas in för vård eller om att vården ska fortsätta eller, i de fall som avses i 21 §, om att en person ska tas in på sjukhus för undersökning samt beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Ett i 17 b § 2 mom. avsett interimistiskt beslut av en sjukhusläkare om fortsatt vård av en patient och ett i 17 c § 2 mom. avsett interimistiskt beslut av Institutet för hälsa och välfärd om fortsatt vård av en patient samt ett i 17 b § 2 mom. avsett beslut av en sjukhusläkare om att en patient ska undersökas får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvär ska anföras inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Besvaren kan behandlas i förvaltningsdomstolen utan att utlåtande begärs av den myndighet som har fattat det överklagade beslutet. Bestämmelser i övrigt om ändringssökande finns i förvaltningsprocesslagen. Beslut av förvaltningsdomstolen med anledning av besvär får inte överklagas genom besvär.

Besvär över beslut som avses i 1—3 mom. får även, riktade till besvärsmyndigheten, inom besvärstiden lämnas till den överläkare vid sjukhuset som svarar för den psykiatriska vården eller till någon annan som utsetts till uppgiften. Ett intyg över att besvärsskriften har tagits emot ska utfärdas, och på besvärsskriften ska antecknas vem som har lämnat in den och när det har skett. Överläkaren ska utan dröjsmål sända besvärsmyndigheten besvärsskriften, de handlingar som ligger till grund för hans eller hennes överklagade beslut och sitt utlåtande med anledning av besvär över ett beslut som avses i 1 mom.

I ett beslut enligt 1—3 mom. om att en minderårig ska tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, av hans eller hennes föräldrar och vårdnadshavare samt av den som omedelbart före beslutet om vård haft hand om den minderåriges vård och uppfostran. I ett beslut enligt 1 mom. om att en minderårig patients kontakter ska begränsas får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, samt av hans eller hennes vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare samt av någon annan part vars kontakter med barnet har begränsats genom beslutet.

20/2016

31 §

Handräckning av polisen

— — — — —
Om en person som har tagits in för observation eller meddelats vårdbeslut lämnar sjukhuset utan tillstånd, eller om det enligt 17 b § 2 mom. bestämts att en patient ska tas in på sjukhus för undersökning, är polisen på begäran av en läkare i tjänsteförhållande som arbetar vid sjukhuset skyldig att ge handräckning för att återföra personen till sjukhuset.
— — — — —

—————
Denna lag träder i kraft den 1 februari 2016.

Helsingfors den 8 januari 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Kommun- och reformminister Anu Vehviläinen